

395,232.82

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200
Subscription: 1 year — \$40.00 6 months — \$22.00 3 months — \$12.00
UNA members 1 year* — \$15.00 Change of address — \$1.00 Make check or money order payable to "Svoboda"

Postmaster: Send address changes to
Svoboda 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Tel: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.
Передплата на рік \$40.00, на півроку — \$22.00, на 3 місяці — \$12.00
Для членів УНСОЮЗУ \$15.00 річно. За кожен зміну адреси — \$1.00
Чеки і money orders виставляти на Svoboda

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Конституція Російської Федерації

Російський парламент прийняв 13-го липня ц. р. запропонований президентом Борисом Єльцином проект Конституції Російської Федерації. Хто і як її складав, «Нью Йорк Таймс» з дати 13-го липня ц. р. не згадує. З обширного тексту цієї інформації виходить ясно, що найбільше уваги присвячено складній проблемі, як узалгодити зберегти цю федерацію. Відосередковий рух неросійських народів уже на самому Уралі й за Уралом на величезному просторі Сибіру аж по Тихий океан — це природний рух, що його трудно зупинити якимись законами. У тій широкій інформації, «Нью Йорк Таймс» правильно сказало, що Советський Союз з його п'ятнадцяти Республіками можна було зберегти тільки «залізною рукою». Демократія, «залізної руки» не визнає й конституція Єльцина намагається заступити її поширенням автономії окремих складових частин. Російська федерація охоплює тепер 20 етнічних територіальних груп, кожній з них включено з їхніми столицями, надається такі широкі права, що вони можуть навіть схвалювати свої власні конституції, із застереженням для власних прапорів та інших етнічних емблем. Не сказано, що має в'язати ці всі республіки з московським центром і центральною владою. Схвалено цей проект конституції, що її «Нью Йорк Таймс» називає «конституцією Єльцина», 433 голосами проти 62 із 60 неprisутніми. Проект конституції був підписаний лідерами восьми автономних республік, а одна третя регіональних лідерів не підписала проекту.

Нас цікавить проблема російської конституції України. Якось так виходить, що керівні чинники української держави оглядаються на те, що робить Москва. Близько двох років мало що зроблено в Україні в справі схвалення в Україні конституції, що є основним законом і без якого невідомий характер держави її провід і розподіл функцій. Щойно недавно ми довідалися, що конституцію України схвалюється довгою формалістичною процедурою, а саме по черзі дискусії на симпозиумі з перерахуванням на «окремій сесії». Чули ми, що у практиці Президент, Уряд і Верховна Рада взувалися радше на конституції Франції, як Америки. Невідомо чому, «конституція Єльцина» прийняла доволі просту систему парламенту, і чуюмо, що й конституція України має це наслідувати. Було би дуже добре якби схвалення парламенту у Москві нової конституції Російської Федерації, приспорило процес схвалення конституції України. Політичний хаос в Україні коринється головню у тому, що нема законного розподілу функцій Президента, Уряду і Верховної Ради. Конкретно, існує в Україні установа т. зв. репрезентантів Президента в окремих областях, районах і містах, які їх права й компетенції? Верховна Рада схвалює закони, що їх не переводить у життя. Що має це перевіряти і хто за це відповідає? У ході дебат у політичному хаосі України Президент Л. Кравчук заявив готовість прийняти уряд прем'єра й тоді назначити віцепрезидента. Це нагадувало би конституційний лад в Америці, де президент є прем'єром і кандидат на президента у своїй виборчій кампанії вибирає собі свого заступника.

Ультрадемократична система конституції російської федерації ледве чи підходить під теперішній стан в Україні, де треба насправді «сильної руки», щоб покінчити ненормальний стан із масовим розкраданням державного майна з хабарництвом і труднощами приватизації. Наслідуючи чужі конституційні взори необхідно мати на увазі власні умовини й власні практичні потреби, бо в протилежному випадку треба таку конституцію щораз доповнювати. «Праведний закон Вашингтона», яким захоплювався Тарас Шевченко був настільки недосконалим, що дотепер схвалено вже 27 Додатків. Великобританія взагалі не має конституції: її заступає Велика хартія свобод із 1215 року плюс усі наступні закони. Широка кола громади в Україні не дуже цікавляться цією найважливішою державною проблемою, бо на сторінках преси в Україні цієї проблеми не заторкають. Знання рідної конституції належить до «абсолютної культури народу. Було б великим лихом, якщо б призначений на вересень ц. р. референдум над довір'ям президентом України й Верховній Раді мав відсунути термін схвалення конституції. У цій конституції України напевне буде мова про автономію для Криму, про права мови та самоврядування, яке не покривається з політичною окремішністю: конституція необхідна, щоб припинити політичний хаос.

П.: — Чи маєте надію на об'єднання акції серед усіх відділів ОУН?

В.: — Надію я маю, однак це буде залежати не лише від нас. Радію, що вже дотеперішні контакти з українськими націоналістами, які опинилися в формаціях, які відколюються від ОУН, а тепер діють в Україні, дають підстави твердити, що доцільно працювати над об'єднанням націоналістичних формацій в Україні. Слід мати на увазі, що сьогодні існує в Україні не менше 10—12 формацій, які вважають себе націоналістичними. Отже це вже не є питання трьох, чи до речі вже чотирьох формацій, які мають таке чи інше відношення до ОУН. Вказую на четверту, бо в Україні, як я згадував, частина членства ОУНр відмовила послугі закордонному Проводу ОУНрі оформилася в окрему організацію, з окремим проводом.

Постановами XII ВЗУН зобов'язано Провід робити старання для координації чи поєднання національно-демократичних сил України, бо цього вимагає кризова ситуація української держави. Провід ОУН уже поборює певні заходи для виконання цієї постанови.

П.: — Чи перебуваючи тепер часто в Україні не відчуваєте того, що наші земляки старяться перевищити українську діяльність у поділах на десятки угруповань, партій, тощо? Чи вважаєте це тимчасовим явищем, яке проминє, чи цей «кампанілізм» лежить у владі українців?

В.: — Не думаю, що це свідомо в Україні є нама-

О. Кузьмович

УКРАЇНА ОЧИМА ДІЯСПОРНОГО ЛІДЕРА

(Інтерв'ю з Миколою Платоном)

гання перевищити українську діаспору кількістю угруповань, партій, рухів і т. д. Тим більше сталося так, що Україна справді «перегнала» українську діаспору.

Велика кількість партій і то малочисельних складом свого членства є очевидною. Велика кількість розколів доказує, що ці партії не є побудовані на твердих ідеологічних чи політично-програмових основах. Неперемінність і взаємне непошанування між лідерами тих партій не знаходять одобрення серед населення України.

Усі соціологічні опити вказують, що українські політичні партії, включно із т. зв. соціалістичною, наслідуючи КПУ — КПРС не мають широкої підтримки народних мас.

Участь українських політичних партій у дискредитованій Верховній Раді не принесла їм чести і думаю, що не безпідставним є побоювання, що в наступних виборах багато з депутатів, із різних політичних партій будуть мати труднощі бути перевибраними.

П.: — Чи вважаєте за кінцеве ставити членам ОУН, що належали до проводу, колишні, саме тепер пам'ятники в Україні? Чи хвороба пам'ятників не забиває іншу, більш конкретну, діяльність?

В.: — В Україні є справді хвороба на ставлення па-

II

м'ятників. Це прямо пережиток минулого і правдоподібно усуваючи пам'ятники комуністичним лідерам, хоч по-старому звичаю дехто замінити їх новими.

ОУН в цій справі має дещо інший підхід. Для збереження пам'яті, ми поставили в Бабиному Ярі хрест на місці розстрілу Олени Теліги і товаришів, добилися, що в різних місцевостях є вулиці названі іменами полк. Коновальця, полк. А. Мельника, Ольжича, Теліги, Біласа, Данилишина, през. А. Волошина, очевидного Симона Петлюри, М. Грушевського й інших. У випадку полк. А. Мельника в його родинному селі будуватимемо школу в його честь, при якій буде малий музей.

На цвинтарях, де були знищені могили наших провідників — відбудуємо їх. Однак це аж ніяк не є в центрі нашої уваги. Ми свої зусилля спрямували на розбудову Фонду імені Ольжича, Видавництва імені О. Теліги, видаємо журнал «Розбудова держави», тижневик «Українське слово», організуємо студійні конференції і взагалі політичну дію, яка спрямована на закріплення і розбудову української держави.

П.: — Які ваші плани на чергові місяці у зв'язку із референдумом, що має відбутися 26-го вересня в Ук-

раїні. Чи вважаєте, що воно вийде корисно для України?

В.: — Вкортці я повертаюся в Україну для виконання моїх обов'язків. Референдум 26-го вересня ц. р. справді важливий і його виследи можуть бути дуже небезпечними для української держави. На мою гадку, найважливішою справою є добитись чисельної участі громадян України в референдумі, бо якщо понад 50 відс. управнених не візьме участі, то залишиться такий стан, як є тепер в Україні, себто повного хаосу на верхах державної влади України, що на мою гадку, свідомо інспірує т. зв. більшість Верховної Ради. Верховна Рада не має підтримки населення України. Вона не дає необхідної підтримки Президенту чи Кабінетові Міністрів України. Більшість складу теперішньої Верховної Ради, поза гарними деклараціями про те, що українська держава повинна бути демократичною, правовою республікою, прямує до ринкової економіки в ній — на ділі робить навпаки! Сама Верховна Рада несе основну відповідальність, що в Україні немає своєї нової Конституції. Більшість Верховної Ради постійно робила і робить перешкоди, щоб принцип приватної власності був справді узаконнений і примінений в згоді з інтересами українського народу. Та ж більшість не лише не сприяє тому, що українська держава була національною державою, українського народу, а навпаки активно протидіє тому. Навіть схваливши закон про

(Закінчення на стор. 3)

Ярослав Татомір

ПЕРЕД ТРЕТІМ СВІТОВИМ З'ЇЗДОМ ВЧИТЕЛЬСТВА

забуваймо, що наш народ перейшов три сторіччя насильної русифікації царською Росією та 70 літ брутального і незвичайно жорстокого винищення українства комуністичним режимом.

Коли беремо це все до уваги, мусимо з великим зацікавленням, увагою та надіями поставитися до закінчення і розросту в Україні й діаспори Спілки Професійних Учителів, УСПУ, яка, за домовленням з Міністерством Освіти України, відбуде в Києві, 20—22 серпня 3-й Світовий з'їзд українського вчителства.

УСПУ була заснована у Філадельфії, ЗСА, у 1986 році, ініціатором відомого філадельфійського громадянина Зиновія Квіта. Другий Світовий з'їзд українських професійних учителів відбувся у Філадельфії у червні 1991 року. У другому з'їзді взяли участь представники українських учителів із ЗСА, Канади, Бразилії, України та Польщі. На тому з'їзді прийнято новий статут. Спілка нараховувала понад 300 членів.

Головою УСПУ було обрано Зиновія Квіта, його заступником Михайла Циличука. Почесними членами УСПУ стали: міністер освіти України Петро Таланчук, голова товариства «Україна» в Києві Іван Драч, професор літератури Київського Університету Анатолій Погрібний, амбасадор України у Чехії Роман Лубківський та інші.

У серпні минулого року УСПУ заключила угоду з Міністерством Освіти України, про взаємну співпрацю, у якій говориться про створення спільних авторських колективів для видавання підручників, про обмін учнями й учителями, про літні курси української мови і т. п.

При Головному управі УСПУ працює уже кілька комітетів, які виконують різні корисні завдання. Так наприклад, комітет для управління помилком про Україну в американських шкільних підручниках. Йде мова про те, що в американських шкільних підручниках усе що існує на терені колишнього Советського Со-

юзу, після його розвалу почали називати — «російським». Про Україну у великій більшості підручників не було ніякої згадки. Цей комітет очолює Зоря Малаховська. Протести комітету увінчалися успіхами, помилки у багатьох підручниках виправлено.

Іншим активним комітетом, що працює при УСПА — це комітет висилки шкільних матеріалів на Україну.

У Світовому з'їзді українського вчителства, що відбудеться у дні 20-го до 22-го серпня ц. р. у Києві, візьмуть участь провідники шкільництва й освіти України та представники організацій УСПУ в Україні та у таких країнах як ЗСА, Канада, Бразилія, Польща, Румунія, Югославія, Болгарія, Москва та таких районів як Пряшівщина, Середня Азія, Далекі Схід, Прибалтика.

У цьому з'їзді візьмуть участь, у більшості як доповідачі: міністер освіти України Петро Таланчук, віцепрем'єр-міністер з гуманітарних питань — Микола Жулинський, перший заступник прем'єр-міністра — Анатолій Погрібний, міністер культури — Іван Дзюба. З'їзд відвідає теж Прези-

(Закінчення на стор. 3)

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Юрій Стефанівський, Львів

Роздуми про виставку

„Львівська весна — 93“

Свідченням того, що нас, здається, намагаються повернути у добу соціалістичного реалізму в образотворчому мистецтві, стала померла виставка „Львівська весна — 93“, яку нещодавно влаштувала у Львові місцева Спілка художників. Про її кількісні параметри говорити те, що проводилася вона одночасно в трьох залах — у Національному музеї (малярство), картинній галерії (графіка і скульптура) та музеї етнографії (декоративно-ужиткове мистецтво).

Загальне враження — сумно. Здавалося, що годинник історії повернувся назад років на вісім-десять, в ті незабутні часи, коли так само гучно проводилися подібні імпрези під назвами: „Моя Родина — СССР“, „Барви оновленого краю“ та подібні інші. На виставлених роботах — добре відомі імена колишніх прихильників обкомівських богемів і ліпів з незначними змінами лише в титулах — замість народний художник України (що є просто фальсифікацією і самозванством) — та колись прапорів і зображеннях символів. „На вернісажі все без змін, а у скульптурі змінилися лише ідоли“, — так вбивчо відверто і точно саркастично розумів виставку один із відвідувачів в книзі відгуків.

Щодо якості виставки, то видно, що її комітет, який складався виключно із „заслужених“ членів Спілки Художників України, відбирав експозиційні роботи не за мистецтвом рівнем чи професійністю виконання, а членством у Спілці, заслугами минулих літ і титулами. В результаті, як часто каже наш Президент Кравчук, маємо те, що маємо.

Живісно — низької проблеми, виставлені твори в більшості своїй розраховані на міщанські смаки. Місце їм не на престижному вернісажі, який мав би репрезентувати мистецький Львів, а на Краківському базарі — Карпати, гуцули, козаки, різнокольоровий алпайовий примітив, і нечисленні добрі роботи лише це підкреслювали.

Розмаїті враження залишила експозиція декоративно-ужиткового мистецтва. Як завжди, прекрасні роботи наших склярів і кераміків викликали загальне захоплення. Зате після огляду ерзазів одягу, виставлених дизайнерами, глядачі побачили, як по-варварськи модернізувати, можна зіпсувати прекрасну українську народну нощу.

Дещо більше цікавих ре-

чей було серед скульптурних і, особливо, графічних творів, але вони якось губилися в масі відверто заробітчанських кон'юктурних робіт. Експонувалися на вернісажі і дуже сильні праці, але було їх мало і вони не змогли зробити погоди.

Прикро, що Львів, який заслужено вважається одним із центрів європейського мистецтва, серйозно здає свої позиції, хоча ще недавно, коли львівську Спілку Художників України очолював цікавий своєю самобутністю і незалежністю думок мистець художнього скла, людина високої культури і порядності, майстер світового рівня Андрій Бокотей, все виглядало інакше. За його урядування спілка почала потрохи перетворюватися із мистецького колективу, в якому всім (і творчими пошуками такої) керує голова, у цивілізоване об'єднання мистців. При Бокотеві припинилися ділення художників на справжніх (членів спілки) і несправжніх (усіх інших) та травля інакомислячих, почав заохочуватися творчий пошук у будь-яких формах. Проводилися цікаві виставки і виглядало, що дисиденти від мистецтва, які прийшли до керівництва, зможуть реформувати діяльність колишньої організації духовного насильства над творчою особистістю, аналогії якій немає ніде більше в світі. Не так сталося, як гадалися. Вчорашні та позавчорашні „світочі національно-культурного відродження“, які за часів червоної імперії аж ніяк не бідували, змінили в темні вальса кольори прапора і символи. В трудні минулого року води провели перевибори і обрали головою правління Львівської Обласної Спілки Художників скульптора Івана Самотеса. Причому нікого не обурив і не зупинив такий пікантний деталь, що у перевиборних зборах взяли участь трохи більше сорока відсотків членів спілки.

У теперішньому правлінні — відомі прізвища колишніх оспівувачів більшовизму, авторські праці яких згідно відомої постанови Львівського обласного комітету, прийнятої у виконання відповідного розпорядження Президента України Леоніда Кравчука, мають бути демонтовані. За вірну службу щедро в свій час винагороджені московськими та кийськими господами, вони конверсувалися, замість вусатих, бородатих та бровастих вождів у кашкетах і без, наліпили інших, у вишitiesх сорочках, і чекають замовродну нощу.

(Закінчення на стор. 3)

Д-р Микола Мушинка, Пряшів

ДОСТОЙНИЙ ПАМ'ЯТНИК ДОЧКИ БАТЬКОВІ

(12-й том творів В. Гренджі-Донського)

„Твори Василя Гренджі-Донського, том XII, додаткові твори, бібліографія, зібрана і впорядкувала Зірка Гренджі-Донська, літературна редакція: проф. д-р Василь Лев, видання Карпатського Союзу, Вашингтон, 1992, 562 стор.“

II

Слід підкреслити, що у 12-томник потрапили лише художньо зрілі твори, які не втратили своєї ваги і по сей день. Художньо слабші твори (зокрема із братиславського післявоєнного періоду, коли поет, намагаючись пробитися на сторінки преси, писав у дусі модного тоді „соціалістичного реалізму“), у видання не потрапили.

12-й том „Творів“ В. Гренджі-Донського мав бути завершальним, але, як довідуюсь із вступу, на ньому видання не припиниться, бо появляються все нові й нові матеріяли, які буде опубліковано в дальших томах (при наявності відповідних коштів).

Зміст 12-го тому розподілено до трьох розділів. У першому подано т. зв. „додаткові твори“, тобто твори, виявлені вже після виходу у світ томів з відповідними матеріялами. А є їх чимало: 95 поезій, чотири оповідання, 49 публіцистичних статей, три доповіді та 46 статей про автора та рецензії на його твори. Ці матеріяли охоплюють більшу половину книжки (300 сторінок). Упорядкована їх за хронологічним принципом.

З поезій найцікавішою є поема „Князь Латорець“ з 1922 року — прототип пізнішої поеми „Князь Латорець“. Дуже цінними є революційно-патріотичні вірші, опубліковані у пресі 20-их років, у яких автор закликає до визволення України з московських кайданих. У вірші „Наш прапор“ (прочитаному на Малакчиному вечорі в Ужгороді 1925 р.) він закликає український народ згуртуватися під синьо-жовтим прапором:

За прапор наш ми страдали,
Пролетари своєю кровю,
І тепер би ми віддали
Синьо-жовту хоругву?
Ні! Ніколи! Скорше смерті
Ніж віддати наш прапор!
Це значило б: все то стерти,
За що били з давніх пор.
Це значило б: знов упати
У неволю, в рабський світ...

Тим, які б хотіли об'єднати Україну з Росією у „могутній Радянській державі“ під прапором комунізму або колишньої монархії, поет з гнівом відповідав:

Що? З Москви... Червоний? Білий?
Або давній триколюр?
Божевілля! То недоля,
То насильство і терор!
Там ворони очі клоють,
Гниють трупи у багні.
О, нещасний мій народо,
Чи ти встанеш, або ні?

До нового світла ставлять поета і вірші, присвячені Т. Г. Масарикові, А. Волошині, Ю. Брацлавці, Зореславові, Вітеславу Незвалові.

Продовження буде.

Не можна без хвилювання читати вірша-заповіту, написаного у таємній в'язниці 21-го березня 1939 року. Очікуючи вирок смерті, поет звертався до коханої дружини отаким тестаментом:

Коли настане вістка та,
Що я вже не живу,
Сховай мій тризуб золотий
І шапку сілову.
Мою могилу відшукай
І на хресті прибий,
Та знай: за правду згинув я.
За мною сіз не лий!
Коли могили не знайдеш,
Спали все на вогні
І покла тризуба святого
До Тиси вкнь мені...

А ось як відгукнувся В. Гренджі-Донський на смерть Сталіна 1953 року:

Не нам сьогодні сумувати,
Нема за ким, нема чого,
Носити язвоту вояк зубатий,
Нарешті понесли його.
Помер, туди йому й дорога.
Плачу не чуті нізвідкіля...
Хіба же зукнем за ним з порога:
„Нехай тобою б'є земля!“
За кров, за слюзи, за саволо,
Гукнем за ним от це лише:
„Нехай земля тряс тобою
Бодай дванадцять раз за день!“

Радіопрограми „Гомін України” в Дітройті — 20 років

Двадцять років тому, 13-го березня 1973 року, українська громада Дітройту почула перший раз радіопередачу станції WCAR на хвилі 1090 AM. Протягом 20-ти років постійним керівником її є Кирило Цепенда, який, маючи великі музичні засоби, передавав своїм слухачам найкращі зразки української музики й пісні всіх жанрів.

Ми прослухали безсмертні релігійні твори Д. Бортнянського, М. Березовського, А. Ведела, М. Вербицького і А. Гнатюка. Ми чули уривки з наших опер „Богдан Хмельницький” і „Назар Стодоля” К. Данькевича, „Утоплена” М. Лисенка, „Запорожці за Дунаєм” С. Гулака-Артемовського, „Вечерниці” П. Ніщинського, кантату „Бють пороги” М. Лисенка, оригінальне опрацювання „Українського весілля” з цікавими приспівками, трістною музикою та всіма весільними церемоніями із Західної України!

З театральних надбань ми прослухали „Медю” (Віра Левницька) у виконанні наших театральних „асів” з Філадельфії, „Гумористичні перлини” з Гріца Зозулі, маестра Едварда Козака, безсмертну „Байду” Гната Хоткевича у виконанні нашої Капелі Бандуристів під проводом Івана Задорожного, „Поему про Кононотську битву” Г. Китастого і останнім часом перший раз монументальний твір „Буря на Чорному морі” Г. Хоткевича у виконанні Дітройтської Капелі (диригент Володимир Колесник) і, врешті, „Слово Тараса” (диригент Петро Поташенко).

З українських хорів ми чули: „Думку” з Києва, „Трембіту” з Львова, „Візантійський хор” з Голландії, хор „Гомін” з Англії, хор ім. Г. Верьовки. З еміграції: хор „Прометей” з Торонто, ім. О. Кошиця з Філадельфії (диригент д-р Антон Рудницький), „Трембіта” і „Боян” з Дітройту, „Український хор” з Аргентини, а навіть хор „Сурма” з Львова та хор Д. Котка. Диригентами зазначених хорів були: О. Сорока, М. Колеса, Р. Муравський, А. Авдєєвський, М. Антонович, Я. Бабуняк, В. Кардаш, В. Климак, І. Охримович, К. Цепенда.

Ми прослухали наші найкращі Капелі Бандуристів: „Державну Капелю”, „Дівочий ансамбль” з Дітройту і багато інших. Ми чули наших мистців гри на бандурі: Василя Ємця, Зеновія Штокалка, Володимира Луцтва, Віктора Мішалова.

Українські вокально-інструментальні ансамблі стали останнім часом досить популярні, а деякі з них на високому технічному рівні у своєму жанрі. Їхні пісні часто можна чути на радіопередачі „Гомін України”. Ось вони: „Кобза”, „Струмочок”, „Смерічка”, „Гуцулочка”, „Опришки”, „Червона Рута”, „Верховина”, „Соняшник” та багато інших.

Крім великого багатства пісень на радіопередачі „Гомон України” передавано інтерв'ю з визначними релігійними, громадськими і суспільно-політичними діячами: о. В. Приймаю з Льюрду, о. д-ром І. Нагасєвським, о. М. Бутринським, о. І. Прокоповичем, о. Н. Столярчуком, о. Й. Шарим, о. М. Івахівим, д-ром А. Нахлєвичем. З музичного світу з Г. Китастим, А. Гнатюком, С. Коваленком. З театрального жанру ми чули цікаву розмову з В. Шашаровським. Д-р Маруся Бек привезла з Австралії цікаву касету-тасьму, на якій була награна „Українська радіопередача” зі Сіднею, яку в цілому було передано на радіопередачі „Гомін України”.

Відкриття кожної програми „Гомон України” звучить так: „В своїй хаті своя правда і сила і воля”, опісля слідує пісня „Живи, Україно” у виконанні Капелі Бандуристів, а на закінчення програми звучить могутня пісня „Наш рідний край”, муз. В. Третьяка.

Заповіді програми мінюлися кожного року. Ними були: О. Гвоздь, Р. Когут, Ю. Смик, І. Тоган, О. Кавка, д-р І. Лазарчук, д-р Б. Гнатюк, Д. Рихтицька, Лідія Югас, д-р Р. Тарнавський, О. Лісківська, О. Соловій, В. Гупалівський, З. Томків, д-р З. Калінич, д-р Н. Калінич, А. Гнатюк, Мирослав Дуткевич. Нашим заповідцем на 1993 рік є д-р Мирослав Гнатюк.

Співпрацівниками були М. Гарасевич, Х. Юзич, естетка О. Гриньків, М. Лазарчук, П. Рогатинський („Тітка сусідка”), Ніні з радіопередачки „Гомін України” співпрацюють наші отці Матей Крефер, ЧСВВ, та о. Маріо Дашинський, ЧСВВ, які своїми глибокорелігійними розважаннями зміцнюють на душі всіх радіослухачів! Значення радіо неоспорне! Там, де не доходить живе слово і преса, там доходить радіо! „Відчиніть” своє радіо в кожну середу, година друга по полудні, а українська пісня і слово завітають у вашу хату!

Щира подяка належить усім спонсорам, співпрацівникам та жертводавцям за моральну і матеріальну підтримку!

Д-р Ірка Лазарчук

ІНВЕСТИЙТЕ В УКРАЇНУ, ЗБІЛЬШІТЬ ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС!

Студенти Духовної Семінарії у Львові відбули прощу до Льюрду

У четвер, 17-го червня, в українській церкві в Льюрді Владика Юліан Вороновський з Львова відправив Архирейську Службу Богу і виголосив гарну проповідь. По Службі Божій в нашому готелі „Веселка України” був спільний обід, що його приготувала господарка готелю Катерина та Йосиф Сімоніні. Паломники переїхали лише „вулицю України” до святової залі, і тут відбувся концерт в пошану пробудителя західних земель України о. Маркіяна Шашкевича. Всю програму виконали наші семінаристи під орудою проф. Головка. А щоб мені колишньому упістові з-перед 50 років, зробити примістний, хор на повні груди відспівав упівську пісню, яку я написав у пошану нашого командира військової школи в Поморянах Василя Івахова: „Гей на півночі, на Волині зродилась армія УПА, щоб востановити Україну і завітала свобода!”

Учасники святкових сходи були зворушені, почалася роздача подарунків: Софія Уляк кожному семінаристу подарувала по 10 дол. і пластикові статуетки, наповнені льюрською водою. Отець Василь Прийма кожному паломникові вручив льюрські картки-поштівки, упівську пісню та кілька десятків своїх книжок, а наші сестри-службінки дали їм на далеку дорогу гарну перекуску. Слово взяв проф. Головка: він говорив широким, до когось з любов'ю, радості появилися в очах. Ось кілька його слів: „Наша Духовна Львівська Семінарія не раз і не двічі вже спінала та відбувала святоточні академії перед сотнями, а то й тисячами слухачів, але так широко та зворушливо ще ніколи не виступали, як тут. У Льюрді перед кількома особами. Не знаю, чи то тому, що це місце святе, чи тому, що на нас в цій святої залі з почесних місць глядять церковні і світські діячі та герої України, чи то тому, що нас слухають душі померлих месенатів, добродіїв та жертводавців, що тут викарбувані золотими та срібними буквами, які вам прислали пожертви, щоб ця церква та наш український закуток в Льюрді цілому світові говорив, що Україна живе, що Україна не вмерла, що вона тут в королівстві Марійському прощ красується, як перла!”

Тут раптом перервала святоточні напруження сумна вістка, що в ЗСА помер Патріарх Української Автокефальної Православної Церкви Метислав Скрипник. Учасники спонтанно встали в пошану та відмовили широкі молитви і заспівали „Вічна пам'ять” великому синові України, що діджався на власні очі бачити самостійну українську державу. Владика Вороновський розповів, що останній раз бачився з Метиславом — Київським Патріархом, який брав активну участь при перепрохованні тлінних останків Ісусовидника за віру Христову Патріарха Йосифа Сліпого з Риму до святого Юра у Львові. Це був наш брат, друг і приятель, великий син українського народу.

Увечері 18-го червня семінаристи відїхали в сторону Льюру Арс, ген на рідну Україну. Лише наші семінаристи відїхали, а вже на другий день цілком несподівано заїжджася під нашу церкву в Льюрді автобус аж з Пряшева, 45 дівчат, дві сестри службінки та священик Юрченко.

Вони як всі паломники з наших сторін, не мають грошей на готель, то просять ними заопікуватися кілька днів. Ми їх прийняли, вони розстелили свої коври та спали в нашій їдальні в залі та на всіх усяодах. Цими днями отримують телефонічні замовлення, що 45 паломників Марійської Дружини приїжджають з Львова, 50 паломників з Івано-Франківська під проводом Владика Іринія Білика, 40 паломників української з Литви, 95 паломників зголосили свою охоту приїхати до Льюрду з Києва, просять післати їм запрошення.

П'ять днів, від 14-го до 18-го червня перебували на прощі в Льюрді студенти Львівської Духовної Семінарії Святого Духа, щоб подякувати Пречистій Діви Марії, що допомогла Українській Церкві вийти із підпілля та Україні стати самостійною державою. Посередіні — Владика Юліан Вороновський, ректор семінарії.

Ось так „мається справа з паломниками до чудодійного Льюрду. Вже три роки не маємо українських паломничих груп з Америки, Канади, Австралії, всі вони їдуть на рідну Україну, але маємо вже три роки паломників з убогої України. Дехто каже, яка різниця звідкіль приїде наше паломництво. Різниця така, що як приїде паломництво з-за океану, то вони самі собі заплащать помешкання та харчі та й ще кожний паломник щось пожертвує на нашу церкву в Льюрді, але як приїдуть паломники з оgrabленої України, то вони мають лише гроші, щоб запластити опал до автобуса, але за перебування ох кілька днів у Льюрді просять нас про допомогу. Тому що наші ошадності вже вичерпані, ми змушені знову звертатися до своїх братів та сестер в Америці, Канаді, Австралії та в інших країнах, щоб нам прийшли з коңеңною допомогою. Особливо пригадуємо вам всім, кому дорога наша релігійно-національна твердиня українська в цьому світові славні місті Льюрді. Де Мати Божа з'явилася убогій дітям Бернадеті 18 разів і мала бажання, щоб тут молитися за грішників, щоб тут приїжджали з прощеснями.

Ось так „мається справа з паломниками до чудодійного Льюрду. Вже три роки не маємо українських паломничих груп з Америки, Канади, Австралії, всі вони їдуть на рідну Україну, але маємо вже три роки паломників з убогої України. Дехто каже, яка різниця звідкіль приїде наше паломництво. Різниця така, що як приїде паломництво з-за океану, то вони самі собі заплащать помешкання та харчі та й ще кожний паломник щось пожертвує на нашу церкву в Льюрді, але як приїдуть паломники з оgrabленої України, то вони мають лише гроші, щоб запластити опал до автобуса, але за перебування ох кілька днів у Льюрді просять нас про допомогу. Тому що наші ошадності вже вичерпані, ми змушені знову звертатися до своїх братів та сестер в Америці, Канаді, Австралії та в інших країнах, щоб нам прийшли з коңеңною допомогою. Особливо пригадуємо вам всім, кому дорога наша релігійно-національна твердиня українська в цьому світові славні місті Льюрді. Де Мати Божа з'явилася убогій дітям Бернадеті 18 разів і мала бажання, щоб тут молитися за грішників, щоб тут приїжджали з прощеснями.

Ось так „мається справа з паломниками до чудодійного Льюрду. Вже три роки не маємо українських паломничих груп з Америки, Канади, Австралії, всі вони їдуть на рідну Україну, але маємо вже три роки паломників з убогої України. Дехто каже, яка різниця звідкіль приїде наше паломництво. Різниця така, що як приїде паломництво з-за океану, то вони самі собі заплащать помешкання та харчі та й ще кожний паломник щось пожертвує на нашу церкву в Льюрді, але як приїдуть паломники з оgrabленої України, то вони мають лише гроші, щоб запластити опал до автобуса, але за перебування ох кілька днів у Льюрді просять нас про допомогу. Тому що наші ошадності вже вичерпані, ми змушені знову звертатися до своїх братів та сестер в Америці, Канаді, Австралії та в інших країнах, щоб нам прийшли з коңеңною допомогою. Особливо пригадуємо вам всім, кому дорога наша релігійно-національна твердиня українська в цьому світові славні місті Льюрді. Де Мати Божа з'явилася убогій дітям Бернадеті 18 разів і мала бажання, щоб тут молитися за грішників, щоб тут приїжджали з прощеснями.

Ваші щедрі пожертви просимо посылати на адресу: L'Abbe Pryjma Wasył, 8 bis, rue de l'Ukraine, 65100 Lourdes, France. Tel. 62 94 90 33.

о. Василь Прийма

Україна..

(Закінчення зі стор. 2)

державний статус української мови в українській державі в нарадах Верховної Ради України, свідомо нехтують українською мовою і то не лише росіяни, але й багато українців з відомої групи більшості.

Свідоме блокування намагань Кабінету Міністрів вводити необхідні реформи, образливе відношення до Президента України є частиною свідомої дії більшості Верховної Ради повернути колесо історії назад і через СНД чи іншу форму спілкування України з республіками кол. СССР відторгати Союз, до чого прямують комуністи, або включити Україну в „простір впливу” Росії, чого хочуть крім комуністів ще залишки російських шовіністів в складі теперішньої Верховної Ради України.

Це ставить великі вимоги перед Президентом України, який бав вибраний більшостю виборців України в грудні 1991 року. Він не сміє і надалі толерувати цей стан. Він має не лише право, але й обов'язок у цей складний для України час, відважитися на рішучі кроки. Спіраючись на мандат, який він отримав від народу, його обов'язком є справді створити Кабінет Міністрів з кваліфікованих і відданих незалежності України міністрів, які вкажуть народові, який вибрав і ще тепер в більшості підтримує Президента реальну програму виходу із економічної кризи та закріплення незалежності України, як справді демократичної і правової держави українського народу.

Хочу вірити, що в найближчих тижнях саме з такою програмою вийде до народу Президент України і що референдум 26-го вересня ц. р. дасть йому необхідну підтримку.

Обов'язком усіх свідомих українців активно включитися в підготовку і проведення цього референдуму. Чим успішніше, активніше і скоординованіше дією національно-демократичних формацій України буде їхня участь у всенародному референдумі, тим краще будуть вони підготовані до того, щоб уже в недалекому часі взяти участь у виборах і вибрати у них справді кращих кандидатів, чим ті, які тепер є вибрані до Верховної Ради України.

Було б на мою гадку великою помилкою, якщо б вся енергія і увага концентрувалася лише на Верховну Раду. Не сміємо забувати, що дійсна влада знаходиться в руках місцевих, районних і обласних керівників. І тому без успішного вибору керівництва на тих шаблях, буде продовжуватися існуючий нездоровий стан. Відомо, що навіть деякі добрі закони схвалені Верховною

Радою чи декрети Президента чи Кабінету Міністрів не виконувалися і не виконуються саме тому, що низові шаблі керівництва не лише не сприяють тому, але навпаки саботують чи перешкоджають у виконуванні тих доручень верховних властей України.

Отже ситуація в Україні справді складна. Однак я не втратив віри, а навпаки, глибоко переконаний у цьому, що Україна вийде переможцем з неї. Свою віру я спираю на здоровому глузді українського народу. Він неодноразово в історії України доказав, що він здорівліший чим наші „верхи”. Маючи змогу відвідувати різні частини України, спілкуючись із різними прошарками населення в мене є глибоке переконання, що український нарід дасть підтримку тим, хто відважиться і зуміє вийти з цієї кої і переконливою програмою переборення кризи. Індивідуально з великою подивугідністю населення України переборює існуючі труднощі. В розмові з багатьма можна почути здорові і тверезі голоси, що надії на Захід, а тим більше Росію були і є безпідставними. З всіма державами, включно з Росією Україні необхідно спілкуватися, однак порятунку у нас самих! І як не дивно, це зрозуміли в народі скоріше чим деякі лідери Верховної й інших рад та члени державної адміністрації, які не переборили в собі комплексу меншестрості чи рабства і вірять, що „хтось” нам прийде на поміч, чи розв'яже наші проблеми.

Перед третім...

(Закінчення зі стор. 2)

дент України Леонід Кравчук та численні освітньо-культурні діячі України і діаспори.

З'їзд почнеться о 10-й год. ранку 20-го серпня молитвою та привітаннями Президента України Леоніда Кравчука. Опісля будуть привітати від різних достойників Міністерств Освіти і Культури України. Відтак 20-го і 21-го серпня будуть слідувати звіти представників із різних країн (разом 14-ти країн) З'їзд закінчиться 22-го серпня Богослужбам і т. д.

Ми не можемо збудувати тривкої, сильної держави, без виховання мільйонів наших дітей і молоді на свідомих, ідейних громадян української держави. УСПУ приходить у тисячі шкіль в Україні і діаспорі із великою ідеєю допомогти національному вихованню мільйонів наших дітей і молоді. Поможіть дуже корисним і дуже потрібним нам зусиллям!

За ближніми інформаціями у справах УСПУ можна звертатися на адресу: мгр Зиновій Квіт, 804 N. Woodstock St., Philadelphia, Pa. 1913.

ЗДНЕМ 19-ГО ЛИПНЯ президент Білл Клінтон звільнив зі становища директора ФБІ Вільяма Сенса, який впроваджує шістьох місяців вперто відхидав намагання Уряду персоніти його, щоб зрезигнував. Все це з уваги на гостру критику у звіті внутрішньої комісії з питань етики, де В. Сенсинові закинено переступлення етичних норм і надужиття свого посту для особистих користей. Близькі співробітники Президента кажуть, що на місце В. Сенса прийде суддя Луїс Фріг з Федерального окружного суду в Нью Йорку, який колись сам був агентом ФБІ.

Унікальна нагода завершити вищі студії

В четвер 9-го вересня 1993 року, Ля Саль Університет розпочне магістерську програму студій Центральної і Східної Європи. Програма відкрита усім студентам, що досягнули ступінь Бакалаврата, або тим, що закінчили шість семестрів студій на європейських університетах. Крім традиційних дисциплін (література, історія, політичні науки і ін.), учасники програми матимуть змогу теж зосереджуватись на таких ділянках, як економіка цієї частини світу й „бізнесові” можливості для підприємств із Заходу.

Оплата студій на осінній семестр — приблизно 1,050 ам. дол. Для кваліфікованих студентів є обмежене число стипендій.

Додаткові інформації можна одержати від директора програми: L.D. Rudnytsky, Central and Eastern European Studies, La Salle University, Philadelphia, PA 19141, Tel. (215) 951-1200, Fax. (215) 951-1488

Роздуми...

(Закінчення зі стор. 2)

лень, благо, що створені раніше ними „шесдеври” люди викинули на смітники і є багато вільних постаментів.

Члени правління продовжують викладати у Львівському державному інституті прикладного та декоративного мистецтва, наоч-

но демонструючи своїм студентам, як у всі часи добре бути пристосуванцем. Ні про яке покажання вони не хочуть чути і не вбачають гріха в тому, що коли українські мистці-патріоти, Хасевич, Черешньовський, Коляк, Гордінський, Мороз, Заливаха, Машелюх, Шабатура та інші, хто збрюсю, хто олівцем, пензлем чи різцем змагалися за волю Батьківщини, вони „пекли” маразматичні багатотонні монстри типу „Монументу слави” біля Стрийського парку, пам'ятники Гаданові, Кузнєцову, Івану Федорову чи видуманій „Народній гвардії імені Івана Франка” (останні львів'яни влучно назвали „печінкою”), чисельні фігури шахтарів, колгоспників, червоноармій-

ців, комсомольців-сексотів та іншої подібної продукції, боролися з націоналізмом, формалізмом, релігією. Не можуть вчорашні „світотчі” усвідомити, що руки, які продукували монументальні символи тоталітаризму, не мають морального права торкатися світлої пам'яті борців за волю України. Вони намагаються стримати прихід нової генерації мистців і тому не припиняють напади на авторів пам'ятника Тарасові Шевченкові у Львові молодих скульпторів братів Сухарських, тому товчаться баталії навколо майбутніх пам'ятників Митрополитові Андрію Шептицькому, жертвам комуністичного терору у Львові та меморіалу Січових Стрільців. Лишень марні їхні зусилля.

Попри усі потуги лєніноробів, а, може, власне завдяки їм, моєла талановита моєла, не обтяжена тягарем минулого, горє свій шлях у мистецтві. Об'єднання молодих мистців „Шлях”, КУМ, чисельні художники, які не входять до жодних груп, від виставки до виставки демонструють зростання творчих потенцій і майстерності, виходять на світові вернисажі. Багато з них в світі вже знають, їхні роботи охоче купують на Заході і не добродішних чи настальгічних мотивів, а тому, що твори того варті. Майбутнє за ними, вільними від гріхів колаборації, лишень вони годні відродити нашу культуру, пробудити національну свідомість наших людей, допомогти їм відчувати себе вільними.

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТІ
нашої найдорожчої МАМИ І БАБУНІ

бл. п.

ЕМІЛІЇ САНОЦЬКОЇ

будуть відправлені

ПОМИНАЛЬНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ

у віаторок 27-го липня 1993 р.
в церквах:

св. Духа в Брукліні, Н. Я.
св. Трійці в Силвер Спрінг, Мериленд,
каплиці оо. Василів, Невезбург,
Нью Йорк
Соборі Успення Пресвятої Богородиці
— Торонто

Про молитви за спокій душі покійної просить:
ОКСАНА ЛЕВ з родиною
УЛІНА САНОЦЬКА з родиною

